

Komplexitet

- för ökad förståelse av dynamik och integrationseffekter

Dr. Fredrik Nilsson

Förpackningslogistik,
Lunds Universitet

fredrik.nilsson@plog.lth.se

Presentationsupplägg

- Den affärsmässiga omställningen
- Logistik ur ett komplexitetsperspektiv
  - 3 exempel
- Slutsatser & Reflektion

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Definitioner

- Efficiency
  - *Göra saker rätt*
- Effectiveness
  - *Göra rätt saker*

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Marknaden idag ställer ökande krav

Marknadsförändringar

- Ökande kund/konsument krav
- Ökad konkurrens
- Globalisering

Nya strategier

- Customization
- Kärnkompetens – outsourcing
- Supply chain management – agility, leanness

Förbättrade teknologier

- Informationssystem
- Intelligentia förpackningar

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Marknadens krav innebär stora förändringar för företag,

- > Nätverk istället för kedjor
- > Mer integrerade/sammankopplade processer inom företag
- > Mer integrerade/sammankopplade processer mellan företag
- > Kunskapsintensivare
- > Ökande krav för on-time leveranser

- Mindre leveransfönster
- Kapacitetsbrister på nyckelkomponenter & nyckelkompetenser
- Komprimerad time-to-market

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

men, idag råder fortfarande en mekanisk logik i organisationer

... organisationer lägger mycket pengar, tid och resurser på metoder, modeller och tekniker som baseras på:

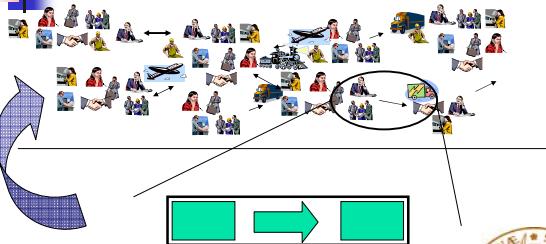
- **reduktionism**
- **kontroll och förutsägbarhet**
- **lineära orsak-verkan samband**
- den dominerande metaforen är en maskin.
- mätbarhet är en "självklarhet".
- målet är att reducera osäkerhet och att sträva efter optimum genom efficiency

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

På ett reduktionistiskt sätt bryts problematiken ner och kontrolleras

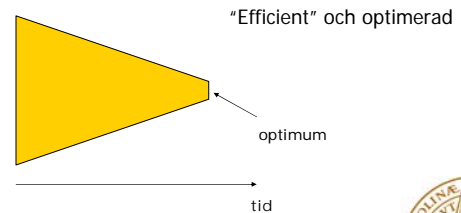

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Antaganden om framtiden är att den går att "bestämma"

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Anledningar till fokus på efficiency

- det behövs
- det är enklare
- det är mätbart
- det kan bli belönat

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Anledningar till denna dominanta, "förenklade" ideologin

1. Hanteringen av mer komplexa beteenden är nytt inom forskarvärlden.
2. Frågor om kontroll (via strukturer, strategier och processer) dominerar management praktiken.
  - Kontrollmekanismer är lättare att hantera om de är "lineära" och förenklade än olineära och flerdimensionella.
3. Forskare i allmänhet plockar den lågt hängande frukten först.
  - Detta för att få erkännande i forskarvärlden.
4. Ofta undviks komplext beteende då "konstiga" avvikelser ofta ses som misslyckanden.

Källa: Dooley and Van der Ven 1999

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Komplexitetsperspektiv innebär "Re-thinking"

- Antaganden
  - .....
  - .....
- Teorier
  - ...
- Metoder
  - ...
- Lösningar
  - ...

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Exempel 1: Southwest Airlines

- Problem med gods/paket transporter
- Flaskhalsar på ett fåtal flygplatser
- Fullt kapacitetsutnyttjande på några flygplatser, trots detta
  - Medelfyllnadsgrad: 7 %
  - Konkurrenter: 35 %

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Southwest Airlines

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Southwest Airlines

- Åtgärder – Första försöket
  - Fokus på flaskhalsarna (under 6 år)
    - Mer kapacitet
    - Snabbare flöden
  - Dvs fokus på delarna och att göra saker rätt
- Resultat
  - Flaskhalsarna förflyttade sig och uppkom på nya ställen
  - Fortsatt dåligt kapacitetsutnyttjande

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Southwest Airlines

- Åtgärder – Andra försöket (efter 6 år)
  - Nätverksperspektiv
    - Helhetssyn – samtliga flygplatser beaktades
    - Paketen fick följa med längre sträckor
- Resultat
  - Avlastning och pålastning minskade med 80%
  - Arbetsbelastningen på flygplatserna minskade med 20%
  - Minskade över-natten-lagring => lägra kostnader och färre anställda
  - Högre fyllnadsgrad => större intäkter

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Southwest Airlines

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Exempel 2: Förpackningsföretag, UK

- Strategiskt kund relaterat beslut
- Situationen karakteriserad av:
  - Kapacitetsbegränsningar
  - Kundkrav
  - Kvalitetskrav
  - Relationsförändringar
  - Säsongsberoende

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Angreppssätt

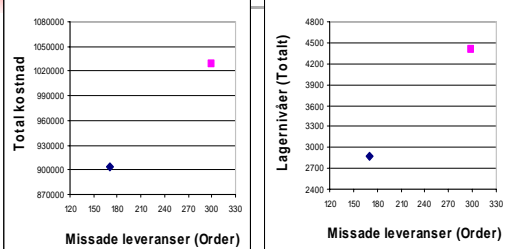
- Komplexitetsperspektiv
- Virtuellt fabrikk
- Agent-baserad simulering
  - Agenter
    - Maskiner, lagernivåer, beställningar, batcher etc.
  - Variabler
    - Kapacitet, ledtider, ställtider, kunder/order
  - Utdata
    - Missade order, lagernivåer, utnyttjandegrad etc.

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Resultat

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Exempel 3: livsmedelsföretag

- Saknad av verksamhetsöversikt
- Situationen karakteriserad av:
  - Kapacitetsbegränsningar, speciellt lager
  - Kundändringar
  - Servicekrav
  - Skilda enheter med olika mål
  - Säsongsberoende

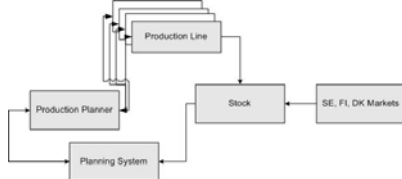
11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Angreppssätt

- Komplexitetsangreppssätt
- Virtuellt fabrikk
- Agent-baserad simulering

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Resultat

- Förändringar av produktionsplaneringen
- Indikativa höjningar av servicenivån
- Ökad förståelse av företagets olika verksamheter

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Ett komplexitetsperspektiv bejakar helhet och delar samtidigt

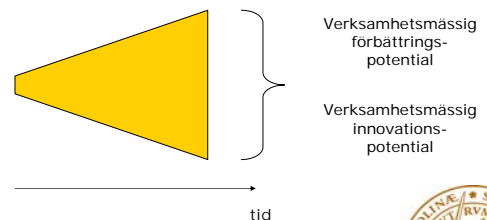
- Komplexitetsperspektivet kan verka som ett angreppssätt för att:
  - Öka medvetandet och bejakandet av mellanberoendet mellan aktiviteter
  - Lyfta fram faktumet vad olineära effekter innebär
  - Visa på svårigheterna i att optimera komplexa flöden
  - "Change of mindset" där grundantaganden måste ifrågasättas och utökas.

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Ett möjlighetsperspektiv

It's not about what we have, it's about what we miss!

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

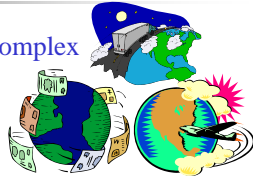

Är tjänstebaserad verksamhet...?

enkel

komplex

Antaganden
.....

Metoder   Modeller   Lösningar
...   .

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

Tack!

Frågor?!

11 oktober 2006

PLOG-dagen
Copyright by Fredrik Nilsson

